

חינוך בפרשה- פרשת יתרו

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ, מרצה באחיה

מתיקות התורה

בסיני קיבלנו את התורה. מאז ועד היום מצויים להנחילה לבנינו ולדורות הבאים. לא די בהוראה ובמסירת שיעור, כי עיקר הקניית התורה תלויה ברגשות הלב וצורת העברת השיעור. עה"פ (שיה"ש ד א (דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ דַּרְשׁוּ חֲז"ל (מד"ר שם) 'כל שאומר ד"ת ברבים ואינן עֲרָבִים על שומעיהן כדבש, נוח לו שלא אמרן!' מלמד ור"מ יקר! תלמידך חשים ששיעורי הגמרא שלך מְשַׁמְּיָמִים ויבשים, משעממים ומרדימים? פנה נא למו"צ לבקש היתר להמשיך ללמד.

כל אימת שאני חושב על מדרש זה, ניצב בדמיוני ר"מ אהוב בישיבתנו, שהשפיע עלי בבחרותי. כולו הדרת כבוד. שיעוריו ערוכים ובנויים לתלפיות, דיבורו רהוט. מכבד את תלמידיו ומעולם לא פגע בהערה עוקצת וכדו'. אהבנו את התיבולים שהוסיף להעשרת השיעורים. כל מובאה בגמרא זכתה להרחבה ברורה, דיני כלאים או ערכין, מידות ושיעורי תורה, גרסאות ומטבעות לשון, את הכל 'המתיק'. עורר אותנו ע"י 'פטפוטי אורייתא טבין' ולמדנו ממנו רבות על גדולי ישראל וקורות עמנו. היה משלב פניני ידע ופתיית דעת, ובכך גירה קשב וריכוז. 'ארבעת השבויים' ואירועי דפוס סלויטא. חיי הרמב"ם והש"ך ואהבת התורה של ה'קצות'. קטעים מ'אחרית דבר' שערכו 'האחים ראם' בשלהי הש"ס וגאונותו של ר' יוסף ענגיל... דברי תורתו מתוקים היו כדבש וליקקנו שפתיים! למדתי ממנו ללמוד, ואף למדתי ממנו איך ללמד! הוא נטע בתוכנו 'שמחה' של לימוד התורה. אוי! מי יתַּנְּנִי כִּיְרַחֵי קְדָם...

מה התנאי להמשכיות התורה?

רבינו אוה"ח הק' בפרשתנו מדגיש כי 'טעם בלימוד' מהוה תנאי להמשכיות התורה. וז"ל עה"פ וְעָתָּה אִם שָׁמַעְתָּ - תִּשְׁמָעוּ בְּקוֹלִי, 'אם שמוע עתה, אני מבטיחכם] כביכול, כך אומר לנו הקב"ה] כי תשמעו מעצמכם כשתטעמו טעמה, כאומרו טַעְמוּ וְיָאוּ כִּי טוֹב ה' עכ"ל. כשמתוק - רוצים עוד. אי 'בתנא דבי אליהו' (רבה פי"ח) "כל זמן שתלמידי חכמים בביהמ"ד ודברי תורה מתוק עליהם, הקב"ה מרחם עליהם ונותן בהם חכמה ובינה ודעה והשכל לעשות מעש"ט ותלמוד תורה". הרי אנו מתפללים וְהַעֲרַב נָא, ה"א, אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ. רבש"ע! הֲיֵה עִם פִּיפוּת המלמדים והרמ"ם, שימתיקו את התורה לשומעיהם, בשיעורים בהירים ומאירים, להסביר כל מילה, בכך יאהבו וילמדו!

בפרט כיום, שבנינו התרגלו לחוות גירויים והינם אפופים בריגושים, חובה יתירה לעורר רוח חיים וריגוש לתורה. המחנך יתכן ויתכונן, יעשה שימוש בעזרים נוספים ובאמצעים לעורר שמחה ללימוד וְלֹא יִרְאֶה שְׂבִי מִדְּרָשָׁא. דברים נפלאים דרש בזה החתם סופר (ז' באדר תק"ס). הרי מחד נא' פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים מְשַׁמְּחֵי לֵב, היינו שהזוכה לחבור לתורה מתמלא שמחה. אך מאידך אמרו שבכדי לזכור לתורה צריך יישוב הדעת ושמחה ('שמעתא בעי צלותא' ועוד, עי' מ

עירובין סה. (ואיך נגיע לשמחה הראשונה? אלא, נלמד מאלישע הנביא שביקש וְעָתָה קָחוּ לִי מִנֶּגַע, וְהָיָה כְּנֶגַע הַמִּנְגָּן וְתָהִי עָלָיו יַד ה' . וזה לשונו 'על כן [בשביל לעורר שמחה בלב לפני שזוכים לשמחת התורה] צריך **המצאה מבחוח**, לשמח עצמו ע"י ניגון וכדו. '...עד שתלמידינו יזכו להרגיש מתיקות התורה, נסייע להם ע"י **המתקה מלאכותית**! נְשַׁמְחֵם בהפעלות כמו מבצעי חיזוק, שירה והרקדה, ימי תפילה וימי עיון, ביקורים אצל רבנים וכדו'. ובעיקר, **בלימוד ברור ומעניין!**

קבלוה באהבה

כשירגישו בנינו ותלמידינו **סיפוק וטעם בלימוד**, יחפצו וישתוקקו להיות יושבי אהלים! **רבינו הט"ז פוסק** (הל' נדרים יו"ד רכ"א ס"ק מג) שהמודר הנאה מחברו, יכול לצאת ממנו ידי חובת **מצוה**, כי 'מצוות לאו ליהנות ניתנו'. אך אסור ללמוד תורה ממנו - כי דברי תורה משמחים ומהנים! הרי לנו שכך מלמדים, באופן שנשמח ונעורר הנאה! על מלמד לשאול את עצמו **בתום השיעור** "האם התלמידים נהנים **ברגע זה** על השיעור היה מענג, או על שהוא הסתיים."

לא את הלימוד בלבד זוכרים במשך החיים, כי אף את האקלים, האווירה ששררה בכיתה בשעת הלימוד, ה'געשמאק' והחוויה הרוחנית! המשך חיבורם לתורה תלויה 'במעטפת' בה עטפו להם את הלימוד! **זכור!** בסני קיבלנו את תורה **מתוך יראה**. הכרזנו **נְעֻשָׁה וְנִשְׁמָע**. לעצמנו. ואילו בנס פורים, הדר קבלוה **מתוך אהבה ושמחה**, נאמר קִיְמוּ וְקַבְּלוּ הַיְהוּדִים עֲלֵיהֶם **וְעַל זֶרְעָם**... כי באמצעות אהבה ושמחה זוכים להנחיל לדורות הבאים....

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com